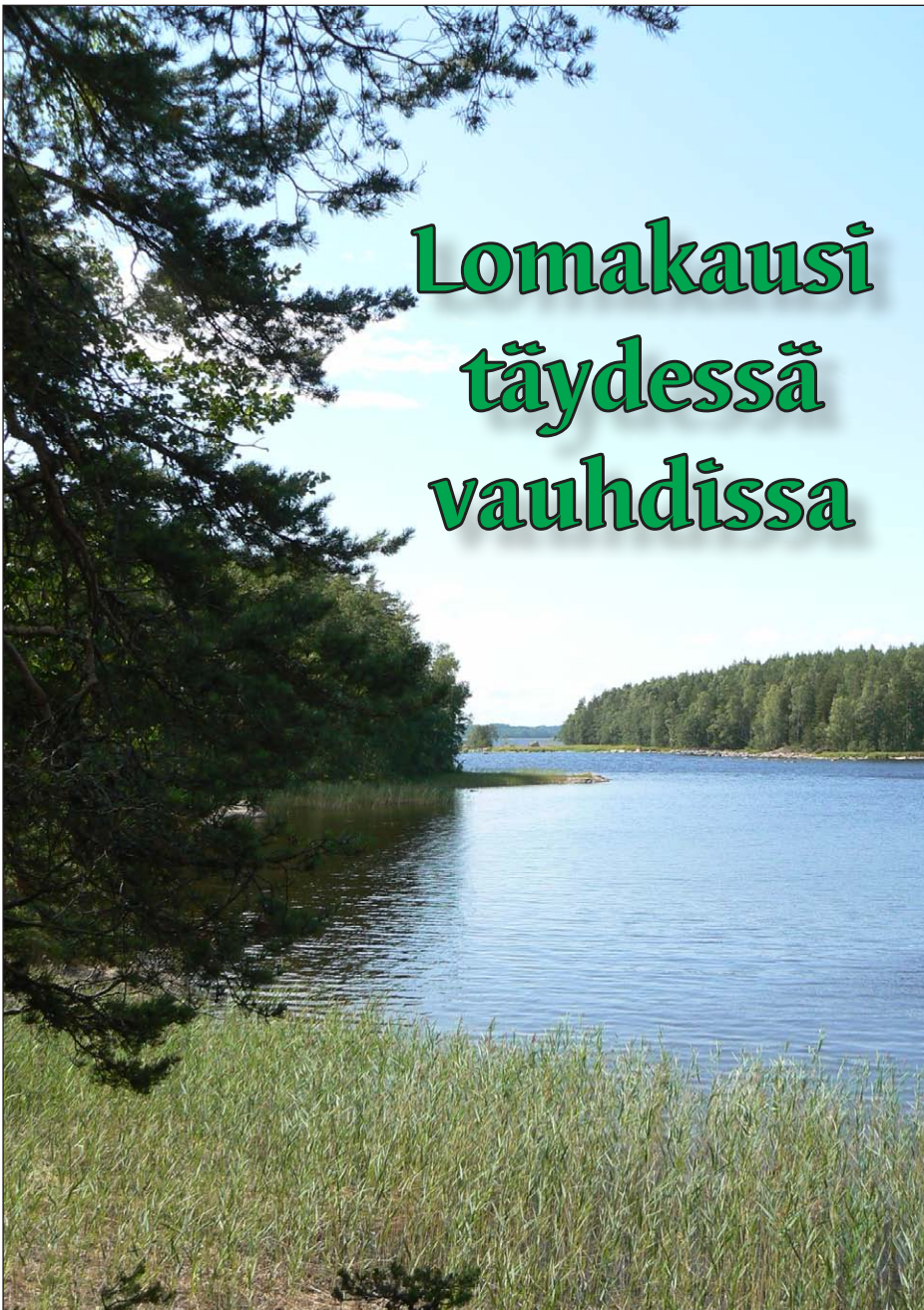

VIRIKE

NRO 3/12
Juhannus

Pekeman Työntekijät ry
TEAM os. 100

Lomakausi täydessä vauhdissa

Syksyn seisokeista johtuen moni on jo ehtinyt JuhannusVirikkeen ilmestyessä pitää kesälomansa.

Sairauslomat

Johtuen lakimuutoksista on työnantaja tiedottanut uusista menettelytavoista sairaustapauksissa ainakin Borenassa. Kilpilahden Sairaustapauksien tiedote asiasta tämän lehden sivulla seitsemän. Tiedotteissa ohjeistetaan sairauslomatodistuksen toimittamisesta esimiehelle, kun sen on tähän asti voinut lähettää suoraan palkkatoimistoon.

Työntekijöiden kanssa ei ollut edes keskusteltu muutoksesta, joten pääluottamusmies Esa Vainonen otti asian esille 12. kesäkuuta yhtiön yt-tilaisuudessa esittämässään henkilöstön puheenvuorossa.

Sairautiedot ovat salaisina pidettäviä. Kun nykyinen todistusten palkkatoimistoon toimittaminen aikoinaan otettiin käyttöön, oli kriittisenä kohtana vaitiolovelvollisuuden täytyminen. Se on sitä edelleen ja työnantajan taholta vastattiin, ettei Borenan uutisesta huolimatta muutoksia entiseen käytäntöön nytkään tule. Lääkärintodistukset toimitetaan siis edelleen palkkatoimistoon. Jos joku haluaa toimittaa sen esimiehelleen, kulkee se varmasti sitäkin kautta, joskin todistusten käsittelyä on haluttu nopeuttaa.

Aiheesta sivuilla 7 – 9. (HLT)

VIRIKE

**NRO 3/12
35. vuosikerta
14.6.2012**

Julkaisija:

Pekeman
Työntekijät ry
PL 330
06101 Porvoo
www.pekemantyontekijat.fi

Päätoimittaja:

Jari Voutilainen
(09) 3949 4493
050 379 4235

Toimitussihteeri:

Hannu Lindqvist
(09) 3949 3415
050 379 4088
Olef.-tuotanto v. 1
e-mail:
hannu.lindqvist@
borealisgroup.com

Muu toimitus:

Veikko Höök
(09) 3949 3452/3495

Esa Vainonen
(09) 3949 3023
050 379 0162

Pasi Mäntysaari
(09) 3949 3048
050 379 4050

Painopaikka:

Porvoon Painopaikka
Porvoo

Seuraava Virike ilmestyy viikolla 40. Lehteen tarkoitetut kirjoitukset on oltava toimitussihteerillä 28. syyskuuta mennessä.

KIRJOITTELE!

PUNKAHARJUN LOMAOSAKKEIDEN VAPAA VIIKOT / PÄIVÄT

Tilanne 11.06.2012:

Vuoden 2012 kesäkauden viikot ovat täynnä

10.08.2012 alkaa lomaosakkeissa / rakennuksissa katto- ja välipohjaremontti, jonka johdosta osakkeiden vuokrausmahdollisuus syksyn ja talven aikana ei ole vielä selvillä.

Asiasta ilmoitetaan tarkemmin H-aseman ja sähköpostin kautta elokuussa.

Tiedustelut, vapaa viikot ja vuokrausanomukset:

Pasi Mäntysaari, Borealis konttori, puh. 3048, 050-379 4050

H-asema / BOREALIS / PEKEMA / lomaosakkeet Punkaharjulla / Ammattiosaston kotisivu: www.pekemantyontekijat.fi /Punkaharju

**Parhaat kesän toivotukset
Virikkeen lukijoille!**

Puheenjohtajan pääkirjoitus:

Jari Voutilainen

Opastusta ja opastusta...

Viimeinkin saatiin aikaiseksi työnopastusasia 'kunnossapitokumppani' YIT:n porukoille. Oli lievästi sanoen pitkässä putkessa, neuvottelutapaamisia oli monen monta. No, parempi myöhään kuin ei...tai no joo...Noissa sitkeissä jähkailuissa nähtiin, että työnantajan halu ja se kuuluisa 'tahtotila' on korkealla kun pitää saada ulkopuolisille porukoille järjestettyä opastusta Borealiksen henkilöstön aikaisemmin tekemiin töihin - ja tietenkin halvalla.

Laajemmin työnopastusasioista voisi kyseenalaistaa sen, että tapahtuuko meillä ammatillinen koulutus omille työntekijöille tarpeeksi hyvin ja kohdistuuko se riittävän useaan työntekijään eri ammattialoillamme. Tulipahan tällainen mieleen, kun näkee, että eläkeläisiä kutsutaan kouluttamaan Borealiksen kunnossapitoporukkaa jopa normaaleihin kunnossapitotöihin. Kunnossapito-organisaatio ei liene silloin kovinkaan

tukevalla pohjalla, kun ansiokkaan työrupeaman tehneitä joudutaan kutsumaan uudelleen riviin.

Toivottavasti johdon tämäntyyppinen oman kunnossapidon alasajo ja 'kumppanin' työhön tarttuminen ei johda kunnossapitotoimintojen näivettymiseen. Sen seuraukset voisi kuvitella Porvoon toiminnoille katastrofaalisiksi.

Keskikesän Juhannus painaa päälle. Toivottavasti ei sateinen, sillä aurinkoinen keli ei liene kovin paljon pyydetty suomalaiselle työläiselle näinä ankeina aikoina!

Usealla ovatkin jo lomaviikot menossa, joten kiitän ammattiosaston hallituksen puolesta jäsenistöä talven 'töistä' ja toivotan hyviä lomaviikkoja ja yleensäkin Hyvää ja Virkistävää kesää kaikille!

www.pekemantyontekijat.fi

Ammattiosaston hallituksen syyskauden kokoukset

keskiviikkona 15. elokuuta
keskiviikkona 26. syyskuuta
maanantaina 22. lokakuuta
torstaina 15. marraskuuta
maanantaina 10. joulukuuta

Päälouottamusmiehen palsta:

Esa Vainonen

Eläkeiän lähestyessä

Oma työurani alkoi Kilpilahdessa vuonna 1983. Ensimmäisenä ei silloin tullut mieleeni, että milloin mahdan jäädä eläkkeelle, vaan kiire oli saada ensimmäinen tili. Nyt noin kolmekymmentä vuotta myöhemmin ajatukset ovat hiukan muuttuneet. Taitaa olla niin, että eläkeikä on lähempänä vuosina laskettuna kuin taakse jääneet töissäolovuodet.

Muistutan muutamasta asiasta kun olet aikeissa lähteä eläkkeelle: Jos kuulut liittoon, käy keskustellessa päälouottamusmiehen kanssa asiasta noin kuukautta ennen. Päälouottamusmies ottaa selvää mahdollisesta vapaajäsenyydestäsi yms. asioista, joihin eläkepäätös vaikuttaa. Vieressä kopioituna Teamliiton vapaajäsenyyttä koskeva teksti.

Liiton hallitus voi jäsenen hakemuksesta myöntää vapaajäsenyyden, jota on erikseen haettava. Hakemus löytyy liiton kotisivuilta. Päälouottamusmies avustaa tarvittaessa hakemuksen teossa.

– Täytettyään 55 vuotta ja oltuaan 4 §:ssä tarkoitetun ammattijärjestön jäsenenä yhtäjaksoisesti vähintään 30 vuotta ja liittyttyään jäseneksi viimeistään 31.12.1970.

Työssä olevalla vapaajäsenellä on täydet jäsenoikeudet.

– 1.1.1971 tai sen jälkeen liittynyt jäsen saavuttaa vapaajäsenoikeuden täytettyään 55 vuotta ja siirryttyään eläkkeelle tai tultuaan pysyvästi työkyvyttömäksi ja oltuaan näiden sääntöjen 4 § mainitun am-

mattijärjestön jäsenenä yhtäjaksoisesti vähintään 30 vuotta.

Keskustelu eläkkeelle lähdöstä käydään luottamuksellisesti kuten kaikki luottamusmiehen ja jäsenen välinen keskustelu. Borenasta, kohdasta eläkkeet, löytyy lisätietoa asiasta. Jokainen voi käydä klikkailemassa itse tietoa, joka liittyy omaan eläkkeeseen. Tarvittaessa voit turvautua päälouottamusmiehen apuun.

Oma kirjoitukseni jää nyt melko suppeaksi mutta olen varma siitä, että työntäjä pitää kirjoitusten aiheista huolta.

Toivotan kaikille hyvää ja lämmitä kesää! Palataan 16.7. asiaan jolloin oma kesälomani loppuu.

Päälouottamusmies lomalla

Olen vuosilomalla 18. kesäkuuta – 13. heinäkuuta välisen ajan.

Sijaisena on varapäälouottamusmies Harri Kortelainen, jonka tavoittaa numerosta 3023.

Esa Vainonen

Työsuojeluvaultuetun palsta

Pasi Mäntysaari

Tapaturma

Tämän vuoden alusta on Suomessa Borealiksella, sattunut yksi työtapaturma. Henkilölle tuli paha haava jalkaan juuri toukokuun lopulla. Hän oli kompastunut, kaatunut ja sääri osui terävsärmäiseen purkupään kiinnityslaitteen reunaan. Tapahtumatutkinnassa tuli esille muuttunut työympäristö ja viimeistelemätön kokeilussa oleva laite, jotka mahdollistivat tapahtuman. Tuossa tapahtumaympäristössä on muutoksia tehty muutoksen perään hallitsematta kokonaisuutta ja näin ergonomiset seikat eivät ole ratkennet kerralla. Jälkiviisaana joku sanoo, että ”näinhän minä sanoin” viitaten tapaturman mahdollisuuden. Muuttuviin työolosuhteisiin ja työmenetelmiin tulisi suhtautua aina kriittisesti ja varsinkin, kun työkohteessa työskentelee eri henkilöitä. Muutoksen hallinnan kautta tulisi huomioida myös itse ihminen ja erilaisten ihmisten ergonomiset seikat ja työskentelymahdollisuudet. Lisähaasteita tuo henkilöiden terveydentilan ja jaksamisen huomiointi sekä Suomen haasteellinen, vuoden eri aikoina muuttuva ilmasto. Nyt kun jotain on todella tapahtunut, tulee tehdä järjestelmällistä työtä, jotta saavutettaisiin kerralla kaikkien etujen mukainen turvallinen työpaikka.

Muutos

Miten henkilöt reagoivat muutokseen on paljon kiinni muutoksesta saatavaan hyötyyn. Puhutaan myös muutosvastarinnasta, jota pidetään

jo ennakolta odotettuna. Miksi? Kun suunnitellaan laitteistot, käyttö ja työympäristö mahdollisimman käyttäjäystävällisiksi, mukana henkilöturvallisuus, tulee huomioida yhteistyö. Kysyä ja keskustella kannattaa. Tulee unohtaa ennen vanhaan hyvinkin yleisenä tapana ollut kirjaväyryysuunnittelu. Tulee lähteä kentälle, olla utelias ja paneutua siihen mitä tarvitaan, miksi ja kenen käyttöön. Tulee jo lainkin puitteissa, lähteä suunnittelemaan lähtökohtaisesti turvallisia laitteistoja. Ei tulisi tarvita merkintöjä; ”varo tätä tai tuota.”

Seisokki

Seisokki on kuin muotisana kuuluen työpaikalla melkein joka päivä jonkun henkilön sanavalintaan. Keskusteluissa huolta on herättänyt ulkomaalainen työvoima ja sen kautta yhteinen kieli. Mennäänpä itse ulkomaille ja yritetään työskennellä esim. Saksassa ilman tuon kielen taitoa. Vaikka ammattitaitoa olisi, niin kuinka meidän työskentely kokonaisuutena luonnistuisi? Kommunikointi isäntäväen kanssa olisi hyvin vähäistä. Vain kaikkein tärkein yritettäisiin saada selville tai viestitettyä eri tavoin. Käytettäisiin käsimerkkejä, piirustuksia ja jopa ääntelyä. Tulisinko minä ymmärrettyksi tai ymmärtäisinkö minä mitä minun täytyisi ymmärtää. Epäiltäisiinkö loppukädessä minun ammattitaitoani? Miten tilanne saataisiin paremmaksi?

Perehdytys

Huolimatta henkilön alkuperästä, ammattitaidosta tai mihin työtehtävään hän tulee, on järjestettävä selkeä ja sisällöltään tarkoituksenmukainen perehdytys. Perehdytys on syytä myös varmistaa tulleen ymmärretyksi. Jos ymmärrys jo alkumetrillä jää vajaaksi, niin peli on menetetty. Seisokin alussa tulee varmistaa ja valvoa, että yhteiset pelisäännöt on omaksuttu ihan oikeasti. Jos näin ei ole, niin villik-sihän meno muuttuu. Alkuvaiheessa tehdyt ”korjaukset” ovat vielä pieniä ja luultavasti helppoja hoitaa, mutta myöhemmin oppi ei vaan tahdo mennä helposti perille. Täähän me tuskin haluamme mennä.

Haaste

Tartutaan jo heti alussa poikkeamiin ja ymmärryksestä huolimatta yritetään vaikuttaa viestin perillemenoon. Pahinta on katsoa läpi sormien ja hyväksyä väärät toimintatavat, jotka leviävät vähitellen, yleistyen tavaksi toimia jopa muidenkin keskuudessa. Seisokkityömaat ovat yhteisiä työpaikkoja, joissa kaikkia toimijoita tarvitaan ja toimintojen saumaton yhteen sovittamien takaa kaikkien turvallisuuden.

Kesäaika

Muistetaan jälleen pitää huolta kesäharjoittelijoista, jotka paikkaavat monen henkilön työtehtäviä. Antaakamme heille hyviä kokemuksia ja turvallinen työympäristö.

Turvallista ja rentouttavaa kesää!

Rainan järjestö kasvaa 50-miljoonaiseksi

Kesäkuussa perustetaan maailmanlaajuinen ammattiliitto, joka edustaa 50 miljoonaa teollisuustyöntekijää 140 maassa. IndustriALL Global Unionin johtoon on nousemassa pekemalaisillekin tuttu Jyrki Raina. Vuodesta 2009 Kansainvälisen Metallityöväen Liiton (IMF) pääsihteerinä toiminut Raina kaksinkertaistaa nykyisen edunvalvontajoukkonsa, kun metalliväki liittoutuu kemian ja tekstiilialan työntekijöiden kanssa.

Jyrki Rainan haastattelu julkaistiin Virikkeessä 3/2009, jolloin hänet oli juuri valittu IMF:n johtoon. Tuolloin hän povasi tämän kehityksen tapahtuvan lähivuosina.

Miksi?

Kolme teollisuustyöntekijöiden maailmanjärjestöä kokoontuu 18. kesäkuuta Kööpenhaminaan perustamaan uutta jättiliittoa. Rainan valintaa pääsihteeriksi pidetään selvänä. Uudella liitolla on valtaa: se edustaa työntekijöitä, jotka tuot-

tavat metalliteollisuuden lisäksi öljyä, kaasua, sähköä ja monenlaisia kulutustavaroita. Rainan mukaan harppaus on iso.

– Sen tarkoitus on varmistaa, että jokaisella työntekijällä maailmassa on oikeus liittyä ammattiliittoon ja saada työehtosopimuksen turva. Se on tällä hetkellä vaikeaa enemmistössä maailman maista. Aiheesta uutisoivan Ammattiliitto Pro:n teollisuussektorin johtaja Markku Palokankaan tiedotteessa esitetään muutama esimerkki:

– Ay-liike on täysin kielletty esimerkiksi monissa öljyä tuottavissa arabimaissa. Turkissa työntekijä irtisanotaan, jos tulee ilmi, että hän kuuluu ammattiliittoon. Kolumbiassa murhattiin viime vuonna 50 ay-aktiivia. Etelä-Koreassa rikoslaki kieltää liiketoimintaa haittaavan lakkoilun. Jos Yhdysvalloissa liitto yrittää puuttua työpaikan järjestämiseen, 90 prosentissa tapauksissa työnantaja aloittaa ay-liikkeen vastaisen kampanjan, Raina luettelee.

– Ay-oikeuksia on heikennetty myös Euroopassa.

Jyrki Raina

Haasteet ovat moninaiset. Kiinassa hallitus huolestui lakoista ja levottomuuksista ja päätti kaksinkertaistaa minimipalkat viiden vuoden kuluessa. Keskipalkka on jo nyt noin 250 euroa kuussa. Sieltä työt ovat siirtymässä Indonesiaan ja Vietnamiin.

Ongelmat kasautuvat nyt sinne, missä työpaikkoja menetetään. Taiwanissa epätoivoisten katoilta hypäävien työntekijöiden itsemurhia pyritään estämään verkoilla. ^(HLT)

Palkkasopimuksia muilla paikkakunnilla

Nykyisin on mielenkiintoista kuulla työehtosopimusten kehityksestä muilla Borealisen paikkakunnilla Euroopassa, vaikkakin saadut tiedot ovat satunnaisia. Viimeksi meillä tehdyn raamisopimuksen jälkeen on Itävallassa ja Ruotsissa tapahtunut seuraavaa:

Itävallassa yhden vuoden sopi-

mus antoi toukokuussa kemian alalla työskenteleville vähintään 4,35 ja borealislaisille 4,5 prosenttia. Pienipalkkaisten turvalausekkeena on 90 euroa/kk. vähimmäiskorotus.

Ruotsissa kemianliittolaiset saivat viisi %, josta kaksi tuli Borealiksella tehdyn uuden palkkausjär-

jestelmän ja kolme 14 kk:n tes:n kautta. Lisäksi eläkekertymässä aiemmin ollut aukko paikattiin. Sillä on merkittävä vaikutus juuri Borealiksella työskenteleville.

Molemmissa maissa korotukset perustuvat inflaatioennusteisiin, jot-

Sairauksassa tiedottaa:

Sairauspoissaolojen käsittely muuttuu 1.6.2012 alkaen

Sairausvakuutus- ja työterveys- huoltolakeihin tulee kesäkuun alussa oleellisia muutoksia. Lakiuudistuksella halutaan parantaa pitkittyvien työkyvyttömyyksi- en riittävän varhaista havaitsemis- ta sekä helpottaa työntekijän toi- pumista ja paluuta työhön sairaus- poissaolon jälkeen.

Lakimuutosten mukaan saira- uspäivärahan maksaminen edel- lyttää työterveyshuollon lausuntoa viimeistään silloin, kun Kela / työ- paikkakassa (Vakuutuskassa Ener- kemi / Kilpilahden sairauskassa) on maksanut sairauspäivärahaa 90 arkipäivältä kahden vuoden aika- na. Samalla sairauspäivärahan ha- kuaika lyhenee nykyisestä neljästä kuukaudesta kahteen kuukauteen.

Muutokset koskevat niitä sai- rauspoissaoloja, jotka alkavat 1.6.2012 tai sen jälkeen.

Keskeisimmät velvollisuudet:

Palkansaaja:

– toimittaa kaikki lääkärin ja hoi- tajan kirjoittamat sairauspoissa-

oloja koskevat todistukset esimie- helle nopeasti

- sairauspoissaolon pitkittyessä on yhteydessä työterveyshuoltoon työssäjatkamismahdollisuuksien selvittämiseksi
- osallistuu neuvotteluun yhdessä työterveyshuollon ja esimiehen kanssa työterveyshuollon lausun- non saamiseksi
- vastaa työterveyshuollon lausun- non toimittamisesta sairauspäi- värahapäätöksen antajalle kun sairauspäivärahaa on maksettu 90 arkipäivältä

Esimies:

- toimittaa sairauspoissaolotodis- tukset nopeasti palkkahallintoon
- osallistuu kolmikanta neuvotte- luun (esimies, palkansaaja, työ- terveyshuolto) työssäjatkamis- mahdollisuuksien selvittämiseksi ja on kiinnostunut alaisensa työ- hönpaluusta

Työnantaja:

- laki velvoittaa työnantajaa ilmoit- tamaan työterveyshuoltoon yli

kuukauden jatkuneet sairauspois- saolot; TthL 10 a §

Työterveyshuolto:

- vastaa siitä, että neuvottelut työs- sä jatkamisen mahdollisuuksis- ta toteutuvat yhteistyössä palkan- saajan ja työnantajan kanssa

YHDESSÄ TYÖKYVYN TUKENA!

Lisätietoa:

Vakuutuskassa Enerkemi
www.46001.fi

Kilpilahden sairauskassa
www.kilpilahdensairauskassa.fi

Työterveyshuolto

ka liikkuvat Suomen kanssa sa- moissa tai vähän alempana.

Konsernin yhteistyöneuvosto CCC on saamassa uuden jäsen- maan Suomen, Ruotsin, Belgian, Itävallan ja Saksan lisäksi. Borea- likseen liitetyn ranskalaisen Ott- marsheimin lannoitetehtaan hen- kilöstö on tuomassa yhden edusta-

jan. Muutos toteutunee syyskuussa, mutta Ranskasta tulee jo nyt mie- lenkiintoisia uutisia: Tässä kuus- sa Ranskan hallitus päätti alentaa pitkään työelämässä palvelleiden eläkeikää yleisestä 62 vuodesta 60 vuoteen.

CCC/Hannu Lindqvist

Liitto ohjeistaa työkyvyn ylläpitämisestä

Edellisellä sivulla olevan Sairauskassan tiedotteen ja Borenessa julkaistun asiaa koskevan työnantajan tiedotteen lisäksi myös ammattiliitot tiedottavat sairauslomia koskevista muutoksista. Alla on lyhennelmä ammattiliitto TEAM:n tiedotteesta, joka on kokonaisuudessaan luettavissa liiton jäsensivujen ”Luottamusmiehet”-osiossa PDF-tiedostona.

Työntekijän on huomioitava, että jos sairauslomaa lyhennetään tai muutetaan korvaavaksi osa-aika- tai kokopäivätyöksi, se aina edellyttää työntekijän oman suostumuksen. Ammattijärjestöpuolella pidetään tärkeänä luottamusmiehen läsnäoloa. Näin taataan työntekijän oikea kohtelu ilman painostusta ja jälkipuheita.

Uusia määräyksiä sairausvakuutus- ja työterveyshuoltolakeihin

Osana Suomen kansallista tavoitetta kehittää työhyvinvointia, parantaa ihmisten työkykyisyyttä ja kasvattaa työurien pituutta, on sairausvakuutus- ja työterveyshuoltolakiin tullut uudistuksia. 1.6.2012 alkaen tuli lisämuutoksia, joilla voi olla entistä enemmän vaikutuksia työpaikkojen ja työntekijöiden arkipäivään.

Osasairauspäiväraha

Osa-aikaiseen työhön paluu on vapaaehtoinen järjestely, johon tarvitaan sekä työntekijän että työn-

antajan suostumus. **Se ei saa vaarantaa terveyttä eikä toipumista.** Työajan on vähennyttävä 40–60 % aiemmasta.

Osasairauspäivärahaa haetaan Kelasta ja hakemuksen liitteenä tulee olla lääkärin B-lausunto. Lisätietoja hakemisesta saa Kelan sivuilta www.kela.fi.

Työkykylausunto ja 30-60-90-päivän sääntö

Uusitun lain mukaan sairauspäivärahan maksaminen edellyttää työterveyslääkärin lausuntoa viimeistään silloin, kun Kela on maksanut sairauspäivärahaa kahden vuoden kuluessa **90 arkipäivältä**. Selvitys mahdollisuuksista jatkaa työssä perustuu työnantajan, työntekijän ja työterveyshuollon yhteiseen työterveysneuvotteluun.

Voimassa olevan sairausvakuutuslain perusteella Kelan kuuluu selvittää kuntoutustarve, kun sairauspäivärahaa on maksettu **60 päivältä**. Kun jatkossa päivärahaa myönnetään yli 60 päivärahopäivältä, Kela lähettää kirjeen työntekijälle, jossa muistutetaan työterveyshuollon lausunnon toimittamisesta.

Sairauspäivät voivat kertyä kahden vuoden ajalta. Työterveyshuollon velvollisuus on arvioida työkyky ja laatia tarvittava lausunto.

Työnantajalla on velvollisuus ilmoittaa työterveyshuoltoon työntekijän sairauspoissaolosta, kun poissaolo on jatkunut kuukauden (**30 päivää**).

Mitä 90-päivän sääntö tarkoittaa työntekijälle?

Työntekijä voi edelleen itse valita hoitavan lääkärin vapaasti. Työnantaja ilmoittaa työterveyshuoltoon sairauspoissaolosta, kun se on kestänyt yli kuukauden. Tässä vaiheessa työntekijän kannattaa jo olla yhteydessä työnantajaan ja työterveyshuoltoon. Samalla voi työterveyshuollon kanssa pohtia kuntoutusmahdollisuuksia sekä mahdollista osasairauspäivärahaa. Työntekijän on hankittava em. työkykylausunto Kelaa varten. Mikäli lausuntoa ei toimiteta, voi Kela katkaista päivärahan maksun. Kela käyttää katkaisussa kohtuullisuusharkintaa (kts. TEAMin tiedote).

Työntekijän on osallistuttava työterveysneuvotteluun/kolmikantapalaveriin, jossa pohditaan työntekijän mahdollisuuksia jatkaa omassa työssään tai muussa työssä työnantajan palveluksessa. Tavoitteena on löytää työnantajan, työntekijän ja työterveyshuollon kesken yhteinen näkemys toimintatavoista, joilla työhön palaaminen onnistuu tai todeta yhteisesti työhön paluun olevan vielä mahdotonta. Mikäli työterveyslääkäri ja hoitava lääkäri ovat eri mieltä työntekijän työkyvyttömyydestä, Kela ratkaisee asian oman käytäntönsä mukaisesti.

Työterveysneuvottelussa huomioitavaa

Neuvotteluun osallistuu työntekijän lisäksi lähiesimies tai muu työnantajan edustaja, jolla on valtaa päättää tarvittavista työpaikal-

la tehtävistä toimenpiteistä sekä työterveyshuollon edustaja. Työntekijä voi halutessaan pyytää neuvotteluun tuekseen luottamusmiehen tai työsuojeluvaltuutetun. **Tämä on suositeltavaa.** Työpaikalla on myös huolehdittava, että luottamusmies ja työsuojeluvaltuutettu saavat hyvissä ajoin tiedon työterveysneuvottelusta. Neuvotteluun voi työntekijän toivomuksesta osallistua myös hoitava lääkäri. Neuvottelussa ei ilman työntekijän suostumusta voida käsitellä salassa pidettäviä terveystietoja. Neuvottelussa keskitytään työkyvyn kannalta keskeisiin toimenpiteisiin, joilla voidaan mahdollistaa työntekijän paluu omaan tai muuhun työhön työnantajan palveluksessa.

Lain muutos ei aseta työnantajalle velvoitetta työolojen muokkamiseen. Laki ei ota kantaa, mitä muu työ työnantajan palveluksessa on ja mitä palkkaa työstä maksetaan. Tämän vuoksi luottamusmiehen läsnäolo neuvottelussa on suositeltavaa. Lainmuutoksen yhteydessä ei muutettu työkyvyttömyyden määritelmää.

MUISTILISTA TYÖNTEKIJÄLLE:

- kerro hoitavalle lääkärille, mitä työtä teet ja miten
- ole yhteydessä työterveyshuoltoon ja työnantajaan sairauslomien pitkeytyessä
- osasairauspäivärahalla oleminen nopeuttaa usein työkyvyn palautumista
- hanki ajoissa työterveyshuollon lausunto Kelaa varten; 90 päivää on ehdoton takaraja
- työterveysneuvottelussa pyydä työterveyshuolloilta selvitys lää-

- kinnällisen tai ammatillisen kuntoutuksen tarpeesta ja mahdollisuuksista
- mieti, miten työnantajan olisi muokattava työtäsi voidaksesi palata töihin ja kerro mielipiteesi neuvottelussa

- muista, että palkka on parempi kuin sairauspäiväraha tai työkyvyttömyyseläke
- kysy tarvittaessa neuvoa työpaikkasi luottamusmieheltä, työsuojeluvaltuutetulta tai TEAM Teollisuussalujen ammattiliitosta

Teollisuustyöntekijöiden säännöllisen työajan keskituntiansiot IV neljänneksellä 2011		
MIEHET	€/t	NAISET
Paperiteollisuus	18,31	
Kumiteollisuus	17,29	
	16,81	Paperiteollisuus
Kemianteollisuus	16,70	
Teknolomiteollisuus *	16,66	
MIEHET KESKIMÄÄRIN	16,60	
Lasikeraaminen teollisuus	16,53	
Elintarviketeollisuus	16,49	
	16,21	Kumiteollisuus
Energiateollisuus	16,17	
Rakennustuoteteollisuus	16,05	
Graafinen teollisuus	15,95	
Jalometalliteollisuus	15,94	
Saha- ja levyteollisuus	15,31	
	15,10	Saha- ja levyteollisuus
Veneenrakennusteollisuus	14,75	
	14,62	Rakennustuoteteollisuus
	14,51	Elintarviketeollisuus
	14,41	Lasikeraaminen teollisuus
	14,23	Teknolomiteollisuus *
Pahvi- ja paperituoteteoll.	14,14	
	14,13	NAISET KESKIMÄÄRIN
	13,90	Jalometalliteollisuus
	13,81	Energiateollisuus
Puusepänteollisuus	13,75	
	13,64	Kemianteollisuus
	13,55	Veneenrakennusteollisuus
	13,52	Pahvi- ja paperituoteteoll.
TeVaNaKe-teollisuus	13,52	
	13,44	Graafinen teollisuus
	12,82	Puusepänteollisuus
	11,71	TeVaNaKe-teollisuus

*) ei sisällä malmikaivoksia ja -rikastamoja
Lähde: EK, Työmarkkinat, Palkkatilasto 20.4.2012

Toive

Joskus sunnuntaiaamuna haluaisin
juoda kanssasi kylmää valkoviiniä
ja lukea kuolinilmoituksia

Syntymäaika
muistovärssy
omaiset

Sitten voisimme yhdessä kuvitella
minkälainen oli vainajan elämä
oikeasti

Mutta kaikista ihan hyvistä ihmisistä ei ole
lehdessä kuolinilmoitusta
siksi meidän täytyy tyytyä näihin

Voisimme myös miettiä sitä
minkälainen meidän elämämme on ollut

Tästä on helppo päästä keskusteluun siitä
minkälaista elämästämme voisi vielä tulla
vielä ennen kuin rakastelemme

Pitäisikö laatia jo luonnos
omasta kuolinilmoituksesta

Tiedossa on jo nimi, syntymäaika ja viralliset omaiset
ehkä myös värssy
mutta ei kuolinaika eikä elämän merkitys

Ville Matala

Osa 6

Miehemme Aasiassa

Mekong-joen saariston Don Detissa tutustuimme Martin kanssa matkatoimiston pitäjä Boun Laihin. Hänet ostimme delfiiniretken putousten alapuolelle ja käynnin itse putouksilla. Se on paikallisten pitämää matkabisnestä parhaimmillaan, jossa rahat kulkevat kädestä käteen. Mr Lai vei meidät moottorikanootilla rantaan, antoi dollarit autokuskille, joka puolestaan antoi delfiinivenekuskille tämän osuuden pari dollaria. Palasimme käymään kanootilla Kambodzan puolelle ilman muodollisuuksia ja siemaisimme rantatörmäbaarissa paikalliset. Autokuski maksoi myös pääsymme putouksille, eikä sen paremmin pääse missään kontrolloimaan dollariensa oikeaa jakautumista.

Kaikki ylellisyys sellaisesta tietysti puuttui. Meidän isojen äijien oli vähän epämukavaa istua kiikerän kanootin lattialaudoilla odottamassa delfiinien ilmaantumista. Mutta jo ennen koko reissuun lähtöä on asetettava itselleen kysymys,

Ojasen Martti delfiinijahdissa vuolaalla Mekongilla

että miksi matkustaa ja mitä haluaa, koska reppumatkalla joutuu kuitenkin näkemään vaivaa. Kaikkei ei kanneta eteen, joten on oltava varma kestävyystään. Ei ollut tarkoituskaan maata rannoilla lihattamassa itseään mursuksi.

Kun paikalliset itse hoitavat bisnekset ilman kansainvälisiä ketjuja ja rahoittajia, on seudun hintatasokin sellainen, ettei 20 usd:n rikko-

minen onnistu joka luukulla. Kahden hengen mökin saa kymppillä. Yleisesti ottaenkin halvat palvelut ovat parhaita, koska niissä pääsee paremmin tuntumaan paikallisuuden kanssa kuin kansainvälisten ketjujen pilvenpiirtäjiin linnoittautumalla. Mielestämme sellaiset eivät ole edes yksityistä bisnestä, jonka yliveraisuutta markkinavouhkaajat hehkuttavat, vaan

Kaakkoisaasialainen liikenneasema

imperialismia. Sillä on omistamisen ohella hyvin vähän tekemistä itse kohteen kanssa. Sellainen pääomittaminen ei tue paikallista kulttuuria vaan rakentaa ylikansallisia standardeja ja tuhoaa kulttuureja.

Kansainvälinen rahoitus tuhoaa myös luonnon. Ympäristöväki on saanut pelastetuksi delfiinien hengen ja estetyksi Tiibetin tasangon alapuolisen Mekongin patoamisen. Patoaminen merkitsisi myös jättihaimonnin kutemaan pääsemisen estymistä, todennäköisesti sukuputtoa. Patosuunnitelmaa tehdään ja häpeäksemme on todettava, että suomalaisella engineeringillä. Pöyry pyrkii vähätteleämään konsultointinsa merkitystä, mutta patoaminen on vääjäämättä vievä monen lajin tuhoon ja paikallisen elämän brutaaliin muutokseen.

Oluen juonti bussissa sallittua – jopa suositeltavaa

Kun sitten aikanaan lähdimme bussilla kohti Pakxea, sen täytti riehakas seurue, joka kärsitti useamman perheen tai kokonaisen kylän väen. Bussi oli paitsi täynnä sylkkäin istuvia matkustajia, myös kasseja, laatikoita, katolle nostettuja rep-

seurue jakoi huolettomasti kaikille matkustajille; myös meille. Olut on myös Ojasen Martin mielijuoma, mutta kun emme alkumatkasta tienneet puskavessapysähdyksien mahdollisuudesta, oli juomista rajoitettava. Yhteistä kieltä ei ollut, mutta siitä tuli ikimuistoinen bussitaival. Huolettomasti lensivät tyhjat tölkit bussin ikkunoista tien poskeen, joka kieltämättä on koko Aasiaa riivaava pahe.

Pakxessa törmäsimme jälleen periaasialaiseen tapaan neuvoo, kun kysyimme tietä tunnettuun Hotel Lankhamiin. Koskaan aasialaiset eivät sano, etteivät tiedä. He ovat tietävinään ja neuvovat vain

Pakxen päätempelin rakennelmia Laosissa

puja ja yksi kappale pyykkikoneita. Meteli oli hirvittävä, josta arvelimme sen olleen kenties hääseurue. Kerkisimme jo noitua että kävipä huonotuuri, mutta sitten laatikoista paljastui kylmälaukuja, jotka olivat väärälläan jäihin upotettuja olutölkkejä. Niitä

jonnekin. Huvittavin heistä oli sivuvaunumotskaria ajanut tyyppi, joka vannoi löytävänsä Lankhamin. Kilometrin verran ohi ajettuun akantappajan kuski jätti meidät kadun varteen. Matkailumailmalle tuntemattomassa kaupungissa saimme vaatimattoman luukun 6 euron hinnalla yöksi.

Buddhalaisissa mietteissä

Tutustuttuamme Pakxen häikäisevän värikkääseen temppeleihin seurassimme, kuinka laot asettelivat vaatimattomia uhrilahjojaan tultuaan työpaikalle. Martti on tarkoin selvillä näistä rituaaleista. Niillä karkotetaan huonoja henkiä. Buddhalainen käsitys elämän tarkoituksesta ei edellytä taivaan tai helvetin olemassaoloa ikuisine iloineen tai kadotuksineen, vaan ihmiset pyrkivät teoillaan edesauttamaan sitä, että he jälleensyntyisivät parempina yksilöinä. Kuitenkin vain suuresti arvostetut buddhalaismunkit kykenevät saavuttamaan ns. lopullisen päämäärän, valaistuksen, ja jättämään pysyvästi taakseen syntymän ja kuoleman ikiaikaisen syklin.

Buddhalaisten uhrilahjat ovat useimmiten näin yksinkertaisia

Buddhismia ei koskaan tyrkytetä kenelläkään, joka jo erottaa sen uskonnoista. Buddhismin aate on kristinuskoa vanhempi. Silti Buddhan nimissä ei ole tehty yhtään ristiretkeä tai aloitettu ainuttakaan sotaa.

Hannu Lindqvist

